

CRT - CLAIMS RESOLUTION TRIBUNAL
בית הדין לבורות בנושא החשבונות הרדומים בשוויץ – CRT

בעניין ההתדיינות המשפטית לגבי נכסי קורבנות השואה
תיק מס' CV96-4849

מענק מאושר

לתובעת דבורה יזרסקי
מיוצגת ע"ד ניסן יזרסקי

בעניין חשבונות של Maria Margulies

מס' תביעה: 000271/EZ

גובה המענק: 206,922,00 פרנקים שוויצרים

מענק מאושר זה מתבסס על תביעתה של דבורה יזרסקי ("התובעת") לגבי חשבונה של Maria Margulies ("בעלת החשבון") בסניף ציריך של [שם הבנק חסוי] ("הבנק").

כל המענקים מתפרסמים. אם התובעת לא מבקשת לשמור על חיסיון לגבי תביעתה, כפי שקורה במקרה זה, רק שמו של הבנק נשמר חסוי.

מידע שהוגש על ידי התובעת

התובעת הגישה טופס תביעה ושאלון ראשוני בהם היא זיהתה את בעלת החשבון כאמה המאמצת, אשר נלדה בגרמניה בערך בשנת 1904, ואשר הייתה נשואה ל Josef Lazar Margulies. התובעת צינה שהוריה היו סוחרים מוצלחים ביאסי ובבוקרשט, רומניה. התובעת מסרה את הכתובת המדויקת של הוריה. התובעת צינה ש Maria Margulies הייתה נוצריה וש Josef Lazar Margulies היה יהודי. כמו כן, התובעת צינה שאביה המאמץ נשלח למחנה עבודה Sadagera, ממנו ברח ב 1944. כמו כן, היא צינה שמשפחתה נרדפה על ידי השלטון הרומני שהיה בשליטת הנאציים. הוריה נהרגו ב 1945, כאשר פצצה פגעה ברכבת בה נסעו. אחרי מותם, התובעת, שהייתה נשואה, נשארה ברומניה עד 1947, תאריך עלייתה לישראל. התובעת צינה שבתקופת מלחמת העולם השנייה, בעלת החשבון הודיעה לה שברשותה חשבונות בנק בשוויץ, ושהתובעת היא המוטבת של אותם החשבונות. התובעת צינה שהיא נלדה ב 10.5.1932 ביאסי, רומניה.

התובעת הגישה בעבר שאלון ראשוני ל CRT ב 1999, בו תבעה את זכאותה לחשבונות בנק בשוויץ על שם הוריה הביולוגים והמאמצים. המידע שהתובעת מגישה בשאלון הראשוני הוא זהה למידע המופיע בטופס התביעה.

מידע זמין ברשומות הבנק

רשומות הבנק כוללים כרטיסי חשבונות ותדפיסים של מאגר הנתונים של הבנק. לפי רשומות אלה, בעלת החשבון הייתה Maria Margulies, מבוקרשט, רומניה, אשר ברשותה חשבון ממוספר מסוג בלתי ידוע. לפי רשומות הבנק, לפני או ב 4 למרץ 1953, החשבון הועבר לחשבון זמני (קבוצה

של חשבונות פתוחים ורדומים). הסכום שהיה בחשבון ביום העברתו היה 16,658.50 פרנקים שווייצרים. על בסיס רשומות הבנק, לא ניתן לקבוע אם או מתי נסגר החשבון הנדון או למי שולם. המבקרים שבדקו את הבנק הזה כדי לאתר חשבונות השייכים לקורבנות של רדיפות הנאצים, לפי ההוראות של הוועדה העצמאית של אישי ציבור (Independent Committee of Eminent Persons, להלן "ICEP") לא מצאו חשבון זה במערכת הבנק הקשורה לחשבונות פתוחים, לכן הניחו שהחשבון נסגר. המבקרים ציינו שלא היו הוכחות לפעילות בחשבון זה אחרי 1945 ושלא רשומות הבנק אין הוכחה שבעלת החשבון או יורשיה סגרו את החשבון וקבלו את היתרה.

בחינת ה CRT

זיהוי בעלת החשבון

התובעת זיהתה בוודאות מספקת את בעלת החשבון. שם אמה המאמצת מתאים לשם של בעלת החשבון שפורסם. התובעת צינה שהוריה גרו בבוקרשט, רומניה, עובדה המתאימה למידע שפורסם לגבי בעלת החשבון, הכלול ברשומות הבנק.

ה CRT מציין שהתובעת הגישה שאלון ראשוני ל CRT ב 1999, בו תבעה את זכאותה לחשבונות בנק בשוויץ על שם הוריה הביולוגים והמאמצים, לפני הפרסום בפברואר 2001 של רשימת החשבונות של ICEP בה אותרו בעלי חשבונות שקרוב לודאי היו קורבנות של רדיפות הנאצים ("רשימת ICEP"). האמור מוכיח שהתובעת ביססה את תביעתה לא רק על העובדה שלבעל חשבון המופיע ברשימת ICEP יש שם זהה לקרוב משפחתו, אלא על קירבה משפחתית שהייתה ידועה לה לפני פרסום רשימת ICEP. האמור לעיל גם מוכיח שלתובעת היה מקום לטעון שקרובת משפחתה הייתה בעלת חשבון בנק בשוויץ לפני פרסום רשימת ICEP. עובדה זו תומכת באמינות המידע שהתובעת הגישה.

מעמד של בעלת החשבון כקורבן של רדיפות הנאצים

התובעת הוכיחה בוודאות מספקת שבעלת החשבון הייתה קורבן של רדיפות הנאצים. כפי שהתובעת צינה, בעלה של בעלת החשבון היה יהודי, נשלח למחנה עבודה ב Sadagera, ומשפחת התובעת נרדפה על ידי השלטון הרומני בשליטת הנאצים.

קשר משפחתי עם בעלת החשבון

התובעת הוכיחה בוודאות מספקת שבעלת החשבון הייתה קרובת משפחה. אין מידע המאפשר לקבוע שלבעלת החשבון יש יורשים אחרים.

ה CRT מציין שבשאלון הראשוני, התובעת צינה שבעלת החשבון הייתה אמה המאמצת, והיא הגישה מידע זהה לחלוטין למידע שהגישה בטופס התביעה. עובדה זו תומכת באמינות המידע שהתובעת הגישה לגבי הקשר המשפחתי עם בעלת החשבון.

בעניין תשלום בעבר של היתרה

לפי התקדימים וסדרי הדין, ה CRT מיישם הנחות כדי לקבוע אם בעלת החשבון או יורשיה קבלו את היתרה שבחשבון. הנחות אלה מופיעות בנספח א¹. המסקנה שעליה מגיע ה CRT במקרה הנוכחי היא שניתן ליישם אחד או יותר הנחות ולכן ניתן לקבוע בוודאות מספקת שהיתרה של החשבון לא שולמה לבעלת החשבון או ליורשיה.

יסוד המענק

לדעת ה CRT יש מקום לפסוק מענק לטובת התובעת. ראשית, התביעה הנה קבילה בהתאם לאמות המידה המפורטות בסעיף 23 של סדרי הדין. שנית, התובעת הוכיחה בוודאות מספקת שבעלת החשבון הייתה אמה המאמצת וקשר זה מצדיק את המענק. שלישית, בית ה CRT קבע שבעלת החשבון או יורשיה לא קיבלו בעבר את הכספים שבחשבון הנדון.

סכום המענק

לפי רשומות הבנק, הסכום שהיה בחשבון ב 4 למרץ 1953 היה 16,658.50 פרנקים שוויצרים. בהתאם לסעיף 1)37 של סדרי הדין, סכום זה יוגדל בשיעור של 585.00 פרנקים שוויצרים, המשקף עמלות בגין חשבונות ממוספרים ועמלות בנק מקובלות בהם החשבון חויב בין ה 1 לינואר 1945 וה 4 למרץ 1953. אי לכך, היתרה המעודכנת של החשבון הנדון היא 17,243.50 פרנקים שוויצרים. הערך הנוכחי של סכום המענק נקבע על ידי הכפלת הסכום במקדם של 12, בהתאם לסעיף 1)37 של סדרי הדין. הסכום הסופי של המענק הוא 206,922.00 פרנקים שוויצרים.

הקף המענק

על התובעת לדעת שבהתאם לסעיף 25 של סדרי הדין, בית הדין ימשיך ויחקור את תביעתה כדי לקבוע אם קיימים חשבונות בנק נוספים בשוויץ שביכולתה לתבוע. חקירה זו כוללת חיפוש בבסיס הנתונים של כלל החשבונות (המכיל רשומות אודות 4.1 מיליון חשבונות בנק שוויצרים מן השנים 1933 עד 1945).

אישור המענק

ה CRT פוסק מענק זה כדי לקבל את אישורו של בית המשפט ואת התשלום על ידי הממונים המיוחדים.

להתייחסות בלבד – הנוסח האנגלי הינו הקובע

נספח א'

בהעדר ראייה לשלילה ובהתקיים אחת או יותר מהנסיבות הבאות, חזקת ה CRT כי בעל החשבון או יורשיו לא קבלו לידיהם את תקבולי החשבון הנתבע¹:

- א. החשבון נסגר וקיימת ברשומות החשבון ראייה לרדיפה, או שהחשבון נסגר (א) לאחר הטלת הדרישות לקבלת ויזה שווייצרית ב – 20 בינואר 1939 או (ב) לאחר מועד כיבוש ארץ מגוריו של בעל החשבון, ולפני שנת 1945 או השנה בה הוסרה הקפאת החשבונות מארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ב. החשבון נסגר לאחר שנת 1955 או עשר שנים לאחר ביטול הקפאת החשבונות בארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ג. יתרת החשבון הופחתה בשל עמלות וחיוכים לאורך התקופה שקדמה לסגירת החשבון, והיתרה הידועה האחרונה בחשבון הייתה נמוכה; או
- ד. החשבון הוצהר במפקד הנכסים היהודיים שנערך ע"י הנאצים או הוצהר בכל תיעוד אחר של המשטר הנאצי; או
- ה. הוגשה תביעה לקבלת תקבולי החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה והבנק לא הודה בתביעה; או
- ו. לבעל החשבון היו חשבונות נוספים שהם פתוחים אך רדומים, מושגים, סגורים ונזקפו לרווחי הבנק, סגורים בשל עמלות שנגבו, או סגורים לאחר ששולמו לרשויות הנאציות; או
- ז. בעל החשבון היחיד ששרד, היה ילד בזמן מלחמת העולם השנייה; או
- ח. לא היה ביכולתם של בעלי החשבון ו/או יורשיהם לקבל מידע אודות החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה מן הבנק בשווייץ בשל הנוהג בבנקים השווייצרים להימנע מלמסור מידע או למסור מידע שגוי בנוגע לחשבון בתגובה לבקשת מידע על-ידי בעלי חשבונות ויורשיהם, זאת בשל חשש מחבות כפולה²;
- ט. בעלי החשבונות או יורשיהם התגוררו בארצות בהן שרר משטר קומוניסטי במזרח אירופה אחרי המלחמה; ו/או
- י. אין כל אזכור ברשומות הבנק כי בעלי החשבונות או יורשיהם קבלו לידיהם את תקבולי החשבון³.

1

ראה: Independent Commission of Experts Switzerland – Second World War, Switzerland, National Socialism and the Second World War: Final Report (2002) (להלן: "דו"ח ברג'ייר"); וכן ראה Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks (1999) (להלן: "דו"ח ICEP"). בנוסף התחשב ה CRT, בין היתר, בחוקים, דינים, החלטות ומנהגים שנעשה בהם שימוש ע"י המשטר הנאצי, ממשלת אוסטריה, חבל הסודטים, מדינות החסות בוהמיה ומורביה, דנציג החופשית, פולין, אזור פולין המסופח, הממשל הכללי של פולין, הולנד וצרפת, על מנת להחרים רכוש יהודי הנמצא מחוץ למדינה.

2

ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 443-44, 446-49 ודו"ח ICEP בעמ' 81-83.

3

כמתואר בדו"ח ברג'ייר ובדו"ח ICEP הבנקים השווייצריים השמידו או נמנעו מלשמור את תיעוד ההעברות הבנקאיות בגין חשבונות מתקופת השואה. ישנן ראיות כי השמדת מסמכים זו נמשכה אף לאחר שהחוק השווייצרי אסר על השמדת מסמכים מסוג זה בשנת 1996. דו"ח ברג'ייר בעמ' 40 (טוען כי "בכל הנוגע ל Union Bank of Switzerland ... מסמכים הושמדו גם לאחר ההחלטה הפדרלית [מיום

13 בדצמבר 1996]). השמדת מסמכים סיטונאית זו של מסמכי בנק רלוונטיים התרחשה בשעה שהבנקים השווייצריים היו מודעים לכך שתביעות הוגשו ויוגשו נגדם לגבי כספים שהופקדו אצלם ע"י קורבנות השואה, כספים אשר (א) הועברו שלא כדין לידי הנאצים, ראה Albers v. Credit Suisse, 188 Misc 229, 67 N.Y.S.2d 239 (N.Y. City Ct. 1946), דו"ח ברג'ייר בעמ' 443, (ב) שולמו שלא כדין למשטרים הקומוניסטיים בפולין והונגריה, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 450-451, וככל הנראה גם לרומניה, ראה Peter Hug and Marc Perrenoud, Assets in Switzerland of Victims of Nazism and the Compensation Agreements with East Bloc Countries (1997), (ג) הוחזקו ע"י הבנקים השווייצריים למטרות רווח, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 446-49.

"הדיון בנוגע ל'כספים שלא נדרשו' נמשך לאורך התקופה שלאחר תום מלחמת העולם השנייה, שכן הניצולים ויורשיהם או ארגונים שונים שהוקמו למטרה זו ופעלו בשמם של הניצולים ויורשיהם, החלו להגיש תביעות להשבת הרכוש". ראה לעיל בעמ' 444. למרות זאת, המשיכו הבנקים השווייצריים בהשמדת מסמכים בהיקף נרחב ובהערמת קשיים בדרכם של התובעים. דו"ח ICEP, נספח 4 סעיף 5; In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 155-56 (E.D.N.Y. 2000). ואכן "במאי 1954 תיאמו הבנקים ביניהם את תגובתם ליורשים [של בעלי החשבונות] על מנת ליצור מכניזם מתואם שמטרתו מניעת חקירה מכל סוג שהוא". דו"ח ברג'ייר בעמ' 446. בדומה "הבנקים ואיגוד הבנקים פעלו על מנת למנוע חקיקה שתדרוש את פרסום השמות של 'חשבונות ללא דורש' כפי שכוננו – חקיקה שאם הייתה מתממשת עשויה הייתה להסיר את הצורך בחקירת ה – ICEP והייתה פותרת את המחלוקת בת שלושים השנה". דו"ח ICEP בעמ' 15. "לסיכום, ברור כי תביעותיהם של ניצולי השואה נדחו בשם הסודיות הבנקאית..." דו"ח ברג'ייר בעמ' 455, או תוך הטעייה מכוונת בנוגע לקיומו של מידע, בשעה שהשמדת מסמכים מסיבית נמשכה לאורך יותר מחמישים שנה. לפיכך, ובהתאם לנסיבות שזכרו לעיל, ותוך שימוש בעקרונות הראיה במשפט האמריקאי שהיו חלים על תביעות ייצוגיות בנוגע לנכסים שהופקדו, לו הייתה התביעה הייצוגית נטענת בבית-המשפט, מסיק ה CRT חזקה שלילית כנגד הבנקים במקרים בהם ראייה דוקומנטרית אינה קיימת או שלא סופקה לאחראים על ניהול התביעות. ראה In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F.Supp.2d 139, 152 (E.D.N.Y. 2000); Reilly v. Natwest Markets Group Inc., 181 F.3d 253, 266-68 (2d Cir. 1999); Kronisch v. United States, 150 F.3d 112, 126-28 (2d Cir. 1998).